

Yabancı Uyruklu Öğretmen Adaylarının Türkiye'deki Eğitimlerine Yönelik Görüşleri: Anadolu Üniversitesi Örneği

The Views of Foreign Teacher Candidates Regarding Their Education in Turkey: Example of Anadolu University

Prof. Dr. Mehmet Gültekin

Öz

Bu araştırmanın amacı, yabancı uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye'deki eğitimlerine yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Nitel araştırma deseni benimsenerek gerçekleştirilen araştırmaya, yabancı ülkelere gelerek Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören toplam 31 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın verileri açık uçlu anket yoluyla toplanmış, elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının Türkiye'yi güzel bir ülke olarak gördükleri, ucuz ve nitelikli eğitime sahip olduğu için Türkiye'yi tercih ettikleri, Türkiye'de aldıkları eğitimi olumlu buldukları, Türkiye'deki eğitimleri sırasında en çok "Türkçe" konusunda sorun yaşadıkları ve Türkiye'deki eğitimleri sırasında en çok Türkçe konusunda destek verilmesini ve bazı kolaylıklar sağlanmasını istedikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Eğitim, Öğretmen Adayı, Yabancı Uyruklu Öğretmen Adayı

Abstract

The aim of this study is to determine the views of foreign teacher candidates regarding their education in Turkey. 31 foreign teacher candidates who study at Education Faculty in Anadolu University participated in the study, which is designed by adopting a qualitative research design. The data were collected using an open-ended questionnaire, and descriptive analysis technique was applied in the analysis of the collected data. The results of the study revealed that foreign teacher candidates, who came from different countries, see

Turkey as a beautiful country; preferred Turkey since it has cheap and qualified education opportunities; think that the education offered in Turkey is positive; claim that the biggest problem they faced during their education in Turkey is about "Turkish Language", and they expect to be supported on Turkish and be given some kind of privileges about it.

Keywords: International Education, Teacher Candidate, Foreign Teacher Candidates

Giriş

Günümüzde hızla değişen dünyada, değişimi sürükleyen ve tüm toplumu biçimlendiren dört temel kuvvetten söz edilmektedir. Bunlar; küreselleşme, nüfus, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki devrim ve değerlerdeki değişimdir (Leonie, 2008). Bu kuvvetlerden, küreselleşme özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin de katkısıyla etki alanını giderek artırmaktadır.

Küreselleşme, genel bir anlatımla, dünyanın küçülmesi ve bir bütün olarak dünyalılık bilincinin oluşmasını anlatmaktadır (Robertson, 1999, s. 21; akt: Karaman, 2010, s. 132). Oluşan bu bilinç, uzak aktörler arasında kurulan karşılıklı bağlılık, bağımlılık ve etkileşime dayanmaktadır; böylece nedensel eylemler, haberleşme ve bilgi sürekli gelişmektedir (Rupérez, 2003, s.2). Bilgi, iletişim ve ulaşım teknolojilerindeki bu hızlı değişim küreselleşme sürecini hızlandırmaktadır. Bu teknolojiler aracılığıyla, insanlar ve toplumlar arası iletişim ve etkileşimin hızı ve alanı artmakta, dünya küçücük kalmaktadır (Karaman, 2010, s. 132).

Geçen yüzyılın ortalarından günümüze değin iletişim, ulaşım ağları ve araçları, ekonomik, sosyal ve kültürel alanda yaşanan gelişmeler; farklı toplumlara mensup insanların birbirleriyle kısa ya da uzun süreli çok daha fazla temas kurmaları sonucunu doğurmuştur. Nitekim, Ball, Dworkin ve Vryonides'in de belirttiği gibi (2010, s. 2), sözü edilen bu gelişmeler, etkilerini sadece ekonomide, finansal sistemlerde ya da iletişim olanaklarında göstermemekte, bu gelişmelerin bir sonucu olarak her alanda ortaya çıkan ortak pazar anlayışı eğitim alanında da kendisini göstermektedir. Bu eğitim pazarının önemli bir boyutunu yabancı uyruklu öğrenci dolaşımı oluşturmaktadır (Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010).

Uluslararası eğitim, yalnızca ekonomik getirisi ve bazı alanlarda insan yetiştirilmesi açısından değil; bir kampüste uluslararası öğrenci ve öğretim elemanlarının bulunması nedeniyle, sunulan eğitimin biçim ve niteliğini geliştirmesi ve kültürler arası diyalogun geliştirilmesi açısından da büyük katkı sağlamaktadır (Özer, 2012, s. 10). Bu nedenle süreçten Türkiye de yararlanmak durumundadır.

Türkiye, 1990'lı yılların başına kadar üniversite öğrenimi görmek üzere yurtdışına öğrenci gönderen bir ülke iken bu durum, 1990'lı yılların başında değişmeye başlamış ve üniversitelerimiz daha fazla yabancı uyruklu öğrenci kabul eden ve her geçen gün eğitim-öğretim görmek için gelen öğrenci sayısını artıran bir ülke konumuna gelmiştir. Özellikle Türk Cumhuriyetleri, akraba toplulukları ve gelişmekte olan kültür anlaşmalı ülkelerden çok sayıda öğrenci gelmektedir (Özçetin, 2013, s. 1-2).

Türkiye'de yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrenci sayıları yıllar içinde önemli değişiklikler geçirmiştir. 1983'te 5.378 olan öğrenci sayısı, 1990'da 7.661'e, 2000'de 16.656'ya, 2012'de 43.000'e ve Yükseköğretim Kurulu'nun Nisan 2014 verilerine göre 55.000'e ulaşmıştır. Açıköğretim yurt dışı programları dâhil edildiğinde bu sayı 70.000'e yaklaşmaktadır. Son yıllarda Türkiye'de okuyan yabancı uyruklu öğrenci sayılarındaki artış kayda değer düzeydedir. Türkiye'de okumayı tercih eden uluslararası öğrencilerin büyük kısmı, Türkiye ile yakın dil, tarih ve kültür birliği olan ülkelerden gelmektedir. Türkiye'deki yabancı uyruklu öğrenci sayısının %40'ı Azerbaycan, Türkmenistan ve KKTC'den gelen öğrencilerden oluşmaktadır (Çetinsaya, 2014, s. 151). Üniversiteler

içinde Anadolu üniversitesi toplam 3.481 uluslararası öğrenciye ev sahipliği yaparak en fazla yabancı uyruklu öğrenci bandıran üniversite konumuna gelmiştir (Özoğlu, Gür ve Coşkun, 2012). Türkiye'ye öğrenim görmek için gelen yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlara bakıldığında da 2010-2011 öğretim yılı verilerine göre %22'sinin iktisat-işletme, %20'sinin mühendislik, %12'sinin tıp, %12'sinin fen-edebiyat ve %10'unun da eğitim alanında öğrenim gördüğü görülmektedir (DEİK, 2013).

Son yıllarda artan ve çok farklı ülkelerden öğrenim görmek üzere Türkiye'ye gelen öğrenciler, öğrenciliğin getirdiği eğitim sorunlarıyla karşılaştıkları gibi farklı bir ülkede bulunmak, kültür farklılıkları, aile özlemi ve yurt yaşantısının zorlukları, barınma, sağlık, arkadaşlık ilişkilerinde uyumsuzluk gibi birtakım sosyo-kültürel sorunlarla da karşılaşmaktadırlar. Her insanın içinde bulunduğu toplumdan farklı bir toplumun sosyal davranış tarzlarını ve kültürünü benimsemesi de kolay olmamaktadır. Topluma uyum sağlamak ve davranışlarını toplum beklentilerine uygun şekilde biçimlendirmek için belli bir zaman geçmesi gereklidir. Farklı inanç, kültür ve değer yargılarına sahip öğrencilerin buldukları ortamı kabullenme süreçlerinin uzun olmasının onların ruh sağlığı ve kişisel başarıları üzerinde olumsuz etkiye sahip olabileceği düşünülmektedir. Yabancı ülkelerden yükseköğrenim için gelen öğrenciler için farklı bir eğitim sistemi, farklı kültürde yaşama, Türkçeyi yeterli konuşamama, ekonomik problemler onların üniversiteye ve çevreye uyumlarını zorlaştırmakta ve akademik başarılarını da etkilemektedir (Özçetin, 2013, s. 3-4).

Uyum sürecinin ilk aşaması, aday öğrencinin kabul aldıktan sonra, yeni yaşamına yönelik yaşadığı heyecan ve korkudan oluşmaktadır. İkinci aşamada öğrenci yeni girdiği kültürel yapıyı pasif bir alıcı konumunda izlemeye başlamakta, üçüncü aşamada ise kültürel şoka uğramaktadır. Bu aşama süresince depresyon ve yabancılaşma hissi, yurt özlemi ile içinde bulunulan sosyal gerçeklikten izole olmaya sebep olmaktadır. Uyum sürecinin son aşaması da öğrencinin kendi vatanına yaptığı ziyarette kendi değerlerinin, ideolojisinin ve yaşam biçiminin misafiri olduğu ülkede yaşadığı deneyimler sonucu değiştiğini fark etmesiyle son bulmaktadır (Huntley, 1993, s. 4). Ancak sözü edilen uyum sürecinin süresinin, bireyden bireye değişiklik gösterdiği unutulmamalıdır.

Yabancı ülkelerden yükseköğrenim için gelen öğrencilerin yaşadıkları sorunlar, onların üniversiteye ve çevreye uyumlarını zorlaştırmakta ve akademik başarılarını etkilemektedir. Bu öğrencilerin elde ettikleri eğitim-öğretim olanaklarından en üst düzeyde yararlanabilmeleri, yaşadıkları sorunların ortadan kaldırılması yönündeki çabalara bağlıdır. Bu bakımdan bu konuda yapılacak çalışmalar yabancı uyruklu öğrencilerin daha iyi eğitim olanaklarına kavuşmalarına katkıda bulunacaktır. Bu açıdan, yabancı uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye’de aldıkları eğitime yönelik görüşlerinin ve eğitimleri sırasında karşılaştıkları sorunların belirlenmesini amaçlayan bu araştırmadan elde edilen bulguların önemli olacağı düşünülmektedir.

Alanyazında yabancı uyruklu öğrencileri konu edinen araştırmalar bulunmaktadır. Konu ile ilgili yapılan araştırmaların daha çok yabancı uyruklu öğrencilerin uyum ve psikolojik ihtiyaçlarına yönelik olduğu görülmektedir. Bu konudaki araştırmalar; yabancı uyruklu öğrencilerin uyuma davranışları (Karaoğlu, 2007), sosyal uyumlarını etkileyen etmenler (Özçetin, 2013), öğrencilerin (eğitim ve kültür) uyumu (Pirliyeve, 2010), psikolojik ve sosyokültürel uyumu (Sumer, 2009), uyum ve iletişim sorunları (Çöllü ve Öztürk, 2009), öğrencilerin medeni durumunun yeni kültüre uyum sağlamaya etkisi (Huntley, 1993), yabancı uyruklu öğrenciler ile T.C. uyruklu öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi (Halmatov, 2007) ve psikolojik ihtiyaçları ve stresle ilişkisi (Sandhu ve Asrabi, 1991), göç, kültürlenme ve uyum (Berry, 1997), stres kaynakları, başa çıkma tarzları ile ruh sağlığı arasındaki ilişki (Otrar vd., 2002) ve akıl sağlığı durumu (Mori, 2000) şeklindeki konuları içermektedir. Yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarına yönelik araştırmalar; yabancı uyruklu öğrencilerin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları (Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010), sosyokültürel uyum sorunları (Yang, 2006), yaşadıkları maddi zorluklar (Deressa ve Beavers, 1988), Türkçe öğrenimlerinde karşılaştıkları sorunlar (Özyürek, 2009), konuşma ve yazma dilinde yaşadıkları sorunlar (Angelova ve Riazantseva, 1998) ve yabancı uyruklu ve Türk uyruklu öğrencilerin sorunları (Esentürk-Ercan, 1998) başlıklarını taşımaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilerin uyum ve psikolojik durumları ile sorunlarının yanı sıra şu konularda da araştırmalar bulunmaktadır: Siyahi öğrencilerin yurtdışı eğitim deneyimi (Penn ve Tan-

ner, 2009), eğitim ortamlarındaki iletişim deneyimleri (Şen, 2008), boş zaman etkinliklerine katılımları (Toker vd., 2003), dini sosyalleşmeleri (Güllü, 2010), seyahat davranışları (Hsu ve Sung, 1997) ile televizyon izleme motivasyonları ve kültürleşmeleri (Gülner vd., 2010) adlı araştırmalardır.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde eğitim fakültelelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarıyla ilgili olarak yalnızca “19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Türk ve Yabancı Öğrencilerin Öğretim Programlarına Yönelik Bakış Açıları” (Gökalp, 2012) ve “Türkiye’deki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Dil ve Eğitim Sorunları” (Kesten, Kıroğlu ve Elma, 2010) adlı araştırmalara rastlanmıştır. Alanyazında yabancı uyruklu öğretmen adaylarının aldıkları eğitime yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Oysa Türkiye’de eğitim fakültelerinde öğrenim gören çok sayıda yabancı uyruklu öğretmen adayı bulunmakta ve bu nedenle bu öğretmen adaylarına yönelik yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle yabancı uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye’deki eğitimlerine yönelik görüşlerinin ve eğitimleri sırasında karşılaştıkları sorunların belirlenmesini amaçlayan bu araştırmadan elde edilen bulguların bu konuda yapılması gereklerine ışık utması beklenmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğretmen adaylarının aldıkları eğitime yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Yabancı uyruklu öğretmen adaylarının:

1. Türkiye’ye yönelik görüşleri nelerdir?
2. Eğitimlerini Türkiye’de yapmayı tercih etme nedenleri nelerdir?
3. Türkiye’deki eğitimleri konusundaki düşünceleri ve beklentilerinin karşılanma durumu nedir?
4. Türkiye’de eğitimleri sırasında yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlara getirdikleri çözüm önerileri nelerdir?

Sınırlılıklar

Araştırma, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören ve araştırmacının ulaşabildiği yabancı uyruklu öğretmen adaylarının görüşleri ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Yabancı uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye'deki eğitimlerine yönelik görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan bu araştırma, nitel araştırma deseni benimsenerek gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılar

Araştırmaya, yabancı ülkelere gelerek Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören toplam 31 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kişisel özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğretmen adaylarının 19'u kız, 12'si ise erkektir. Yine, öğretmen adaylarının 16'sı İngilizce Öğretmenliği, 5'i İşitme Engelliler Öğretmenliği, 3'ü Almanca Öğretmenliği ve 3'ü de Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programında öğrenim görmektedir. Yine 1'er öğretmen adayı da Fransızca

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğretmen Adaylarının Kişisel Özellikleri

Kişisel Özellik	n
Cinsiyet	
Kız	19
Erkek	12
Öğrenim görülen bölüm	
İngilizce Öğretmenliği	16
İşitme Engelliler Öğretmenliği	5
Almanca Öğretmenliği	3
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	3
Fransızca Öğretmenliği	1
Rehberlik ve Psikolojik Danışma	1
Sınıf Öğretmenliği	1
Zihin Engelliler Öğretmenliği	1
Sınıf Düzeyi	
Hazırlık	3
1	13
2	6
3	5
4	4
Toplam	31

Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Sınıf Öğretmenliği ve Zihin Engelliler Öğretmenliği Programında öğrenim görmektedir. Yine Öğretmen adaylarından 3'ü hazırlık sınıfı, 13'ü birinci, 6'sı iki, 5'i üçüncü ve 4'ü de dördüncü sınıf öğretmen adaydır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu anket yoluyla toplanmıştır. Bilgi toplama aracı olarak geliştirilen anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğretmen adaylarının ki-

şisel bilgilerine yer verilmiş, ikinci bölümde ise öğretmen adaylarının Türkiye ve Türkiye'deki eğitime bakış açılarının belirlenmesini amaçlayan açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Anket formunun geçerliğini belirlemek üzere anket, uzman görüşüne sunulmuştur. Bu kapsamda eğitim bilimleri alanında çalışan beş uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda anketteki soru sayısı altıdan beşe düşürülmüş ve sorular daha anlaşılır olması açısından yeniden ifade edilmiştir. Ankette yer alan sorular şunlardır:

- Size göre Türkiye nasıl bir ülke? Türkiye'ye yönelik ne düşünüyorsunuz?
- Eğitiminiz için neden Türkiye'yi tercih ettiniz?
- Türkiye'deki eğitiminiz konusunda ne düşünüyorsunuz? Beklentileriniz karşılandı mı?
- Türkiye'de eğitiminiz sırasında ne tür sorunlar yaşıyorsunuz?
- Türkiye'de eğitiminiz sırasında yaşadığınız sorunların çözümü için neler yapılmalıdır/neler önerirsiniz?

Uygulamaya hazır duruma getirilen anket, önce beş öğretmen adayına uygulanmış; yabancı uyruklu öğretmen adaylarının soruların anlaşılır buldukları ve soruları Türkçe olarak yanıtlama bakımından bir sorun yaşanmadıkları anlaşılınca, 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde tüm öğretmen adaylarına uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde nitel araştırma tekniklerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz yapılırken elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenerek yorumlanmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlayabilmek amacıyla, öğrencilerin verdikleri yanıtlar, araştırmacı ve alandan başka uzmanlar tarafından incelenmiştir. Nitel araştırmada temel ilkelerden biri, gerçeklerin bireylere ve içinde bulunulan ortama göre sürekli değişim içinde olduğudur. Bu nedenle, nitel araştırmada araştırma sonuçlarının tekrarlanabilirliği aranmaz; ancak, toplanan verilerle araştırma sonuçlarının tutarlı olması beklenir (Lincoln ve Guba, 1985, 288, akt. Merriam, 1998, 206). Bu çalışmada elde edilen veriler kodlama tutarlılığını belirlemek amacıyla üç araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Yapılan kodlama sonuçlarında ortak öğeler ve ortak olmayan öğeler, "Görüş Birliği" ve "Görüş Ayrılığı" olan biçiminde belirlenmiştir. Araştırmanın güvenilirliği için Miles ve Huberman'ın (1994) belirttiği, P (Uzlaşma Yüzdesi) = $[Na \text{ (Görüş Birliği)} / Na \text{ (Görüş Birliği)} + Nd \text{ (Görüş Ayrılığı)}] \times 100$ formülü kullanılmıştır. Bu hesaplama sonucunda $P = 73$ değeri bulunmuş ve araştırma

güvenilir kabul edilmiştir. Elde edilen veriler, frekanslarla birlikte tablolar biçiminde sunulacak öğrenicilerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Bulgular

Bulgular ve yorumlar araştırma amaçları doğrultusunda bu bölümde verilmiştir.

Araştırmada yabancı uyruklu öğretmen adaylarına ilk soru olarak "Size göre Türkiye nasıl bir ülke? Türkiye'ye yönelik ne düşünüyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Yabancı uyruklu öğretmen adayları, Türkiye'yi "güzel bir ülke", "iyi ve nitelikli bir eğitime sahip bir ülke", "olumlu özelliklere (samimi, misafirperver, yardımsever) sahip insanlara sahip ülke" olarak nitelendirmişlerdir. Yine yabancı uyruklu öğretmen adayları Türkiye'yi; "gelişmiş bir ülke", "doğa güzellikleri ve turistik özellikleri olan bir ülke", "olanakları fazla olan bir ülke", "modern bir ülke" olarak görmekteyler. Buna karşın yabancı uyruklu öğretmen adayları Türkiye'yi "gelişmesi gereken bir ülke", "gelişmekte olan demokratik bir ülke", "arada kalmış bir ülke", "eksiklikleri olan bir ülke" olarak da betimlemektedirler. Bunun dışında bazı öğretmen adayları da Türkiye'yi, "çok kültürlü bir ülke" ve "kendi ülkesiyle ortak kültüre sahip bir ülke" olarak nitelendirmektedir.

Araştırmada yabancı uyruklu öğretmen adaylarına ikinci soru olarak "Eğitiminiz için neden Türkiye'yi tercih ettiniz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 3'de gösterilmiştir.

Yabancı uyruklu öğretmen adayları, eğitimleri için "ucuz ve nitelikli eğitime sahip olduğu", "kültür (dil, din) benzerliği", "Türkiye'ye gelme ve ailesinin yanında olma isteği", "uzun süredir Türkiye'de yaşama"ları nedenleriyle Türkiye'yi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Yine yabancı uyruklu öğretmen adayları; "alınan diplomanın yurtdışında da geçerli olması", "kesin dönüş", "göç" ve "olanakların fazla olması" nedenleriyle Türkiye'yi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, yabancı uyruklu öğretmen adaylarına göre "evlilik", "merak", "yurtdışında eğitim alma isteği" ve "ailevi nedenler" de eğitimleri için Türkiye'yi tercih etme nedenleri arasındadır.

Tablo 2. Yabancı Uyruklu Öğretmen Adaylarının Türkiye'ye Yönelik Düşünceleri

Yabancı uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye'ye yönelik düşünceleri	Doğrudan alıntılar
Güzel ülke	<p>Ö9 (E): Güzel bir ülke.</p> <p>Ö14 (E): Benim için Türkiye iyi ve güzel bir ülke.</p> <p>Ö26 (K): Türkiye güzel bir ülke.</p>
İyi ve nitelikli bir eğitime sahip bir ülke	<p>Ö25 (E): Türkiye eğitim açısından gayet iyi bir ülke diyebilirim.</p> <p>Ö6 (E): Ben Türkiye'yi Avrupa eğitimini benimsemiş bir ülke olarak görüyorum ve öğrencilere verilen eğitim haklarının yeterince fazla olduğunu düşünüyorum.</p>
Olumlu özelliklere (samimi, misafirperver, yardımsever) sahip insanların yaşadığı ülke	<p>Ö14 (E): En beğendiğim şey Türkiye'nin yardımsever insanları, yabancılara karşı çok saygı gösteriyorlar.</p> <p>Ö25 (E): Türkiye'deki insanların yabancı uyruklu öğrencilerde duydukları samimiyetlerini dile getirmek istiyorum. Türkiye'ye gelmeden önce, burada gördüğüm saygı ve sevgiyi asla tahmin etmiyordum. İnsanlar gerçekten cana yakın ve samimiler.</p>
Gelişmiş bir ülke	<p>Ö28 (K): Türkiye benim en sevdiğim ülkelerden biri çünkü her konuda gelişmiş.</p> <p>Ö29 (K): Türkiye Türk Devletlerarasındaki en gelişmiş ülkelerden diyebilirim. Eğitim açısından baktığımızda bizim devlete göre daha gelişmiş.</p>
Doğa güzellikleri ve turistik özellikleri olan bir ülke	<p>Ö12 (K): Gezilip görülecek çok yeri olan bir ülke.</p> <p>Ö22 (K): Türkiye güzel doğası olan bir ülke</p>
Olanakları fazla olan bir ülke	<p>Ö30 (K): Türkiye artık birçok ülkelere göre eğitimde gelişmiş bir ülke. Her yönüyle ister eğitim olsun ister sosyal aktiviteleri olsun vs. Kendimizi geliştirdiğimizi düşünüyoruz.</p>
Modern bir ülke	<p>Ö9 (E): Modern ve dinamik kalkınan bir ülke.</p>
Gelişmesi gereken bir ülke	<p>Ö21 (E):Ama yine de kendini geliştirmesi gereken bir ülke.</p>
Gelişmekte olan demokratik bir ülke	<p>Ö16 (E): Türkiye gelişmekte olan demokratik bir ülke.</p>
Arada kalmış bir ülke	<p>Ö12 (K): Doğu ile batı arasında sıkışıp kalmış bir ülke.</p>

Tablo 3. Yabancı Uyruklu Öğretmen Adaylarının Eğitimleri İçin Türkiye'yi Tercih Etme Nedenleri

Yabancı uyruklu öğretmen adaylarının eğitimleri için Türkiye'yi tercih etme nedenleri	Doğrudan alıntılar
Ucuz ve nitelikli eğitime sahip olma	<p>Ö2 (E): Türkiye'de üniversiteler ucuz ve kaliteli olduğu için.</p> <p>Ö14 (E): Diğer ülkeler ile karşılaştığımda eğitim açısından Türkiye'nin iyi olduğunu düşünüyorum.</p> <p>Ö15 (E): Türkiye'yi eğitim için tercih etmemin amacı okullarda lisede, üniversitelerde iyi bir eğitim ile öğrencilerini eğitmesi bakımından tercih ettim ve okumak istediğim bölümü iyi bilmem açısından ve mezun olduktan sonra sıkıntı yaşamadan mesleğime devam etmek için.</p>
Kültür (dil, din) benzerliği	<p>Ö8 (E): 2009 senesinde karşımda Rusya, Almanya ve Türkiye vardı. Her üç üniversiteyi kazanmışım. Türkiye'yi tercih etme nedenlerim çoktu. Din, dil ve kültürü aynı olması buraya gelmem de çok büyük bir rol oynadı.</p> <p>Ö29 (K): Hem başka devletlere göre ortak kültür anlayışımızdır.</p>
Türkiye'ye gelme ve ailesinin yanında olma isteği	<p>Ö20 (K): Türkiye memleketim ve ayrıca her zaman Türkiye'de kalmak istemişim. Yaz tatillerinde Almanya'ya dönmek istemezdim. İnsanları sıcak.</p> <p>3(E): Bulduğum koşullar ve en önemlisi ailemin yanında eğitim almak istedim</p>
Uzun süredir Türkiye'de yaşanılması	<p>Ö7 (E): Çünkü ben lise ve ilköğretim hayatımı Türkiye'de geçirdim. Buranın eğitiminden hiçbir şekilde mutsuz olmadım. Bu yüzden de üniversite hayatımı da burada geçirmeyi tercih ettim.</p>
Alınan diplomamın yurtdışında da geçerli olması	<p>O11 (K):Aynı zamanda burada aldığım diplomaların yurt dışında geçerli olması da Türkiye'yi seçmem neden oldu.</p>
Kesin dönüş	<p>O18 (E): Türkiye'ye temelli dönüş yaptığımız için eğitime burada devam ettim.</p>
Göç	<p>Ö5 (K): Bulgaristan'dan bakanlık emriyle göç ettik. Ailemle birlikte buraya yerleştik. Ailem tekrar dönüş yaptı. Ablamla ben burada öğrenime başladığımız için devam etmeye karar verdik.</p>
Olanakların fazla olması	<p>Ö31 (K): Birçok dalda yurt dışından gelenlere çok daha iyi imkânlar sunulduğunu düşünüyorum ve bu yüzden de Türkiye'yi tercih ettim.</p>
Evlilik	<p>Ö4 (K): Ben zaten 4 yıldır Türkiye'de oturuyordum. Evlendikten sonra buraya yerleştik.</p>
Merak	<p>Ö6 (E): Türkiye'yi merak ediyordum ondan burayı</p>

Tablo 4. Yabancı Uyruklu Öğretmen Adaylarının Türkiye'deki Eğitimle İlgili Düşünceleri ve Eğitimle İlgili Beklentilerinin Karşılanma Durumları

Yabancı uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye'deki eğitimle ilgili düşünceleri ve eğitimle ilgili beklentilerinin karşılanma durumları	Doğrudan alıntılar
Olumlu/Beklentileri karşılıyor	<p>Ö3(E): Şimdiye kadar almış olduğum eğitimin bana çok yarar sağladığını düşünüyorum. Eğitim seviyesi arttıkça beklentiler artacaktır ve şu ana kadar beklentilerimin karşılandığını söyleyebilirim.</p> <p>Ö6 (E): Türkiye'de öğrenciler hemen hemen her istediğini yapabiliyor ve Avrupa Eğitimini benimseyen ülke olarak beklentilerimi karşıladığını düşünüyorum.</p> <p>Ö20 (K): Çok iyi bir eğitim aldığımı düşünüyorum. Hocaları her zaman bulmam mümkün ve danışabiliyorum. Eğitim konusunda beklentilerim karşılandı.</p>
Olumsuz/Beklentileri karşılamıyor	<p>Ö31 (K): Henüz daha bölümüme geçemedim, hazırlık öğrencisiyim. Hazırlıkla ilgili fikirlerimi belirtecek olursam, doğrusu böyle bir eğitim beklemiyordum. Birçok farklı şehirlerde hazırlık okuyan arkadaşlarım var onlar bizim okulumuzun sistemini bir türlü anlamıyorlar. Açıkçası bende öyle. Bir hazırlık öğrencisi olarak beklentilerimin karşılanmadığını söyleyebilirim. Derste işlediğimiz konularda sınavda çıkan konular birbirinden alakasız ve çok daha zor derslere göre. Bu yüzden kurları birkaç kere tekrarlamak zorunda kalabiliyorum.</p>
Kararsız	<p>Ö10 (K): Karşılaştıraçığım başka bir eğitim sistemini bilmiyorum.</p>

Araştırmada yabancı uyruklu öğretmen adaylarına üçüncü soru olarak “Türkiye’deki eğitiminiz konusunda ne düşünüyorsunuz? Beklentileriniz karşılandı mı?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Yabancı uyruklu öğretmen adayları, Türkiye’de aldıkları eğitimi “olumlu bulmakta ve beklentilerini karşıladığını” düşünmektedirler. Bu kapsamda öğretmen adayları Türkiye’de aldıkları eğitimi yararlı bulmaktadır. Buna karşın bazı yabancı uyruklu öğretmen adayları, Türkiye’de aldıkları eğitimi “olumsuz bulmakta ve beklentilerini karşılamadığını” düşünmektedir. Bu konuda “kararsız” olduğunu belirten yabancı uyruklu öğretmen adayı da bulunmaktadır.

Araştırmada yabancı uyruklu öğretmen adaylarına dördüncü soru olarak “Türkiye’de eğitiminiz sırasında ne tür sorunlar yaşıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Yabancı uyruklu öğretmen adayları, Türkiye’deki eğitimleri sırasında “Türkçe yetersizliği” konusunda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunun dışında yabancı uyruklu öğretmen adayları “harç ücretinin fazla olması”, “burslardan ve sigortadan yararlanamama”, “hazırlık sistemi” ve “kayıt sistemi”nin yanı sıra “eğitim sistemine uyum sağlayamama” nedeniyle de sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu arada “sorun yaşamadığını” belirten yabancı uyruklu öğretmen adayı da bulunmaktadır.

Tablo 5. Yabancı Uyruklu Öğretmen Adaylarının Türkiye'deki Eğitimleri Sırasında Yaşadıkları Sorunlar

Yabancı uyruklu öğretmen adaylarının eğitim süreçlerinde yaşadıkları sorunlar	Doğrudan alıntılar
Türkçe yetersizliği	Ö2 (E): En büyük sorun dil; maalesef biz de dersimiz Türkçe görüyoruz ana dilimiz olmamasına rağmen Türkçe görüyoruz ve çok zorluk çekiyoruz. Ö20 (K): En çok Türkçe dersleriyle sorun yaşıyorum. Almanya'da büyüdüğüm için Türkçem çok zayıf ve bu yüzden Türkçede çok hata yapıyorum.
Harç parasının fazla olması	Ö3(E): En büyük sorunlardan biri, diğer her öğrenci gibi benim de bir eğitim kurumunda, özellikle üniversitede aynı eğitimi almama rağmen, Türk vatandaşı olan arkadaşlarla aynı özelliklere sahip olmadığımız açıkça görülmektedir. Tek sorun yabancı uyruklu olmam mı? Eğitim kurumlarında dil, din ve ırk karıştırılmamalı deniliyor. Fakat ben burada bu eşitliği şimdiye kadar hiç görmedim. Diğer öğrencilerden üç kat fazla harç parası ödememiz eğitimdeki eşitsizliği açıkça göstermektedir.
Burslardan ve sigortadan yararlanılamıyor olması	Ö11 (K): ...Daha sonra yabancı uyruklu öğrencilere sigortadan faydalanmadık ve öğrencilerin haberi olmadan bir yıl öncesinden sigorta yapılmıştır. Eğitim süresinde hiç burs alamadık. O yüzden bazı öğrenciler bile derse gidemiyordu. Onlara aileden gönderilen harç yetmiyordu.
Hazırlık sistemi	Ö31 (K): Her iki ayda bir kur atlama sınavlarını biraz daha kolaylaştırsınlar. Benim bir de tatil sorunum var, ben her 6 ayda bir Almanya'ya giriş çıkış yapmam gerekiyor ama maalesef bu sistem yüzünden tatilim olmadığı için bu imkânsız. Bir de son olarak şunu belirtmek isterim hazırlıkta son kuru geçmeme rağmen "COPE" sınavını veremediğin takdirde tekrar son kuru okumak mecburiyetinde almanı onaylıyorum.
Kayıt sistemi	Ö10 (K): Okula kayıt sırasında sorun yaşadım sadece tam ismim sisteme girilmediği için halen huzursuzum. Diplomam da tam ismim olmaz ise Türkiye dışında mesleğimi kullanmayacağımı umarım bir sorun yaşamaz.
Sorun yaşanmamış olması	Ö1(K): Bugüne kadar hiç bir sorun yaşamadım.
Ödevlerin fazla olması	Ö6 (E): Kendi bölümüm hakkında konuşmak gerekirse ödevlerin biraz fazla olduğunu düşünüyorum. Önerim biz öğrencileri biraz rahat bıraksalar daha iyi olurdu stres de fazla olmazdı.
Kiraların yüksek olması	Ö9 (E): Kira sorunu. Kiralar çok yüksek bizim şehrimizde.

Araştırmada yabancı uyruklu öğretmen adaylarına beşinci soru olarak "Türkiye'de eğitiminiz sırasında yaşadığınız sorunların çözümü için neler yapılmalıdır/

neler önerirsiniz?" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmen adaylarının bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Yabancı Uyruklu Öğretmen Adaylarının Türkiye'deki Eğitimleri Sırasında Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri

Yabancı uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye'deki eğitimleri sırasında yaşadıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri	Doğrudan alıntılar
Türkçe konusunda destek verilmeli ve bazı kolaylıklar sağlanmalı	Ö14 (E): Öğretim dili Türkçe olan derslerden yabancı uyruklu öğrencilere bazı kolaylıklar sağlanırsa veya o dersler için yabancılara özel bir ders verilirse sonucun daha etkili ve verimli olabileceğini düşünüyorum. Görüşlerimi burada sunma imkânının verildiği için çok teşekkür ederim.
Harç ücreti düşürülmeli	Ö25 (E): Özellikle tam Türkçe olan bölümler veya daha çok ağır Türkçe gerektiren bölümlerde ilk 2 sene belli bir ölçüde tolerans gösterilmeli derslerde bence neden dersiniz, bir insan her ne kadar bir farklı dil öğrense de yine de ana dili gibi olmuyor neredeyse eksikler vardır.
Burs verilmeli	Ö2 (E): ...okul harç parası indirilsin biz daha çok ödüyoruz.
Hazırlık sistemi değiştirilmeli	Ö5 (K):ve burs verilsin istiyorum.
Eğitimde eşitlik sağlanmalı	Ö12 (K): İlk olarak hazırlık sisteminin değiştirilmesi gerekiyor bence. Anadolu Üniversitesi'ni olumsuz etkileyen bir şey. İnsanın okuma arzusu kalmıyor. Yabancı uyruklu öğrenciler herkesten daha çok zorlanıyor orda ve doğal olarak da 1 sene sonra başka üniversiteye geçmeyi planlıyorlar.
Yabancı öğrenciler için uyum (oryantasyon) çalışması yapılmalı	Ö3(E): Bu sorun tek çözümü, eğitimde eşitliğin sağlanmasıdır.
	Ö17 (K): Bence öğrenciler ilk geldiğinde bunların anlatılması yararlı olabilir.

Tablo 6'da görüldüğü gibi yabancı uyruklu öğretmen adayları, Türkiye'deki eğitimleri sırasında en çok "Türkçe konusunda destek verilmesi ve bazı kolaylıklar sağlanması"nı istemektedirler. Yabancı uyruklu öğretmen adayları, "harç ücretinin düşürülmesi", "burs verilmesi", "hazırlık sisteminin değiştirilmesi", "eğitimde eşitliğin sağlanması" ve "yabancı öğrenciler için uyum (oryantasyon) çalışmasının yapılması"nı istemektedirler.

Sonuç ve Tartışma

Yabancı uyruklu öğretmen adaylarının Türkiye'deki eğitime yönelik görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmada, yabancı uyruklu öğretmen adayları Türkiye'ye yönelik olumlu görüş belirtmişlerdir. Nitekim öğretmen adayları, Türkiye'yi daha çok "güzel bir ülke" olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Yine öğretmen adayları Türkiye'yi "iyi ve nitelikli bir eğitime sahip bir ülke" ve "olumlu özelliklere (samimi, misa-

firperver, yardımsever) sahip insanlara sahip ülke” olarak nitelmişlerdir. Öğretmen adayları Türkiye’yi “gelişmiş bir ülke”, “doğa güzellikleri ve turistik özellikleri olan bir ülke”, “olanakları fazla olan bir ülke” ve “modern bir ülke” olarak görmektedirler. Öğretmen adaylarından birkaçı da Türkiye’yi “çok kültürlü bir ülke” ve “kendi ülkesiyle ortak kültüre sahip bir ülke” olarak görmektedir. Araştırmanın yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’ye yönelik olumlu görüşlerine yönelik bulgusu, Çöllü ve Öztürk’ün (2009) yabancı uyruklu öğrencilerin “Türkiye hakkında olumlu düşüncelere sahip oldukları” bulgusuyla örtüşmektedir.

Öte yandan olumlu görüşlere karşın Türkiye’yi “gelişmesi gereken bir ülke”, “gelişmekte olan demokratik bir ülke”, “arada kalmış bir ülke”, “eksilikleri olan bir ülke” olarak betimleyen öğretmen adayları da olmuştur.

Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimleri için Türkiye’yi tercih etme nedenlerinin başında “ucuz ve nitelikli eğitime sahip olması” gelmektedir. Bir başka neden ise “kültür (dil, din) benzerliği” ve “Türkiye’ye gelme ve ailesinin yanında olma isteği” dir. Nitekim yabancı öğrencilerin bir ülkeyi tercih etmelerinin birçok nedeni bulunmaktadır. Yapılan araştırmalarda öğrencilerin başka bir ülkede eğitim alma isteklerine neden olan iki önemli etken belirtilmiştir. Bunlardan birisi yükseköğretimin kalitesi iken diğeri de benzer sosyo-kültürel yapıdır (Roslyn Kunin ve Associates, Inc. 2012, 11; Eustace, 2007, 25; Stephenson, 2004; Altbach, 1997).

Araştırmanın, öğretmen adaylarının Türkiye’yi tercih etme nedenlerinin başında gelen “kültür (dil, din) benzerliği” bulgusu, Özçetin’in (2013) yabancı uyruklu öğrencilerin “Türk toplumuna ve kültürüne uyumda fazla sorun yaşamadıkları” bulgusuyla dolaylı olarak benzerlik göstermektedir. Öğretmen adayları “uzun süredir Türkiye’de yaşanılması”, “alınan diplomanın yurtdışında da geçerli olması”, “kesin dönüş”, “göç” ve “olanakların fazla olması” nedenleriyle de eğitimleri için Türkiye’yi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarından, “evlilik”, “merak”, “yurtdışında eğitim alma isteği” ve “ailevi nedenler”den dolayı eğitimi için Türkiye’yi tercih ettiğini ifade edenler olmuştur.

Yabancı uyruklu öğretmen adaylarının çoğu Türkiye’de aldığı eğitimi “olumlu bulmakta ve beklentilerini karşıladığını” düşünmektedir. Araştırmanın

bu bulgusu, Özçetin’in (2013) yabancı uyruklu öğrencilerin “ülkemizde neredeyse tümünün öğrenim görmekten memnun oldukları” bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Yine araştırmanın bu yöndeki bulgusu, Çöllü ve Öztürk’ün (2009) “öğrencilerin devam ettikleri program ya da bölümden memnun oldukları” bulgusuyla ve Kesten, Kiroğlu ve Elma’nın (2010) “Yabancı uyruklu öğrencilerin tamamının Türkiye’deki yükseköğretimin kalitesine yönelik olumlu görüş belirttikleri” bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Buna karşın öğretmen adaylarından bazıları Türkiye’de aldığı eğitimi “olumsuz bulmakta ve beklentilerini karşılamadığını” düşünmektedir.

Yabancı uyruklu öğretmen adayları, Türkiye’deki eğitimleri sırasında en çok “Türkçe” konusunda sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler yeni bir kültürle tanıştıklarında var olan kültüre uyum sağlama ve onun temel unsurlarından biri olan dil problemi ile karşılaşmaktadırlar (Angelova ve Riazantseva, 1998; Özyürek, 2009; Kesten, Kiroğlu ve Elma, 2010). Dilin topluma uyum sağlamayı gerçekleştirme işlevi düşünüldüğünde yabancı uyruklu öğrencilerin topluma, çevreye ve aldıkları eğitime uyum sağlayamamalarının temelinde dil sorunlarının olması, en çok sorun yaşadıkları konuyu “Türkçe” olarak belirtmelerine neden olmuş olabilir. Araştırmanın bu bulgusu Özçetin’in (2013) yabancı uyruklu öğrencilerin “ülkemizde buldukları sürede en çok zorlandıkları konuların başında, Türkçe konuşma gelmektedir” bulgusuyla örtüşmektedir. Araştırmanın bu bulgusu, Güllü’nün (2010) “Türkçeyi iyi düzeyde bilmemenin gençlerin sinema, tiyatro, konferans gibi dinleme ve konuşmaya dayalı etkinliklere katılımını olumsuz etkilediği” ile Angelova ve Riazantseva’nın (1998) “Yabancı öğrencilerin Amerikan akademik yazım stiline uygun olmayan yazı alışkanlıklarıyla geldikleri ve eğitim çevresine uyum sağlayabilmeleri için yardıma ihtiyaç duydukları” bulgularını destekler niteliktedir. Aynı zamanda bu bulgu Kesten, Kiroğlu ve Elma’nın (2010, s. 79) “Yabancı uyruklu öğrencilerin derslere yönelik yaşadıkları sorunların büyük ölçüde Türkçelerinin yetersiz olmasından kaynaklandığı” bulgusunu da desteklemektedir. Buna göre, Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’deki eğitimlerinde daha başarılı olmalarının önemli koşulunun onlara etkili bir Türkçe eğitimi vermekten geçtiği anlaşılmaktadır.

Öğretmen adayları, “harç ücretinin fazla olması”, “burslardan ve sigortadan yararlanamama” ve “ha-

zırlık sistemi” nedeniyle de eğitimleri sırasında sorun yaşadıklarını ileri sürmüşlerdir. Ayrıca, öğretmen adayları “kayıt sistemi”, “ödevlerin fazla olması” ve “eğitim sistemine uyum sağlayamadıkları” için sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunların yanı sıra öğretmen adaylarından birkaçı ise “sorun yaşamadığı”nı belirtmiştir.

Yabancı uyruklu öğretmen adayları Türkiye'deki eğitimleri sırasında en çok “Türkçe konusunda destek verilmesi ve bu konuda bazı kolaylıklar sağlanması”nı istemektedirler. Yine, öğretmen adaylarının “harç ücretinin düşürülmesini”, “burs verilmesi”, “hazırlık sisteminin değiştirilmesi”, “eğitimde eşitliğin sağlanması” ve “yabancı öğrenciler için uyum (oryantasyon) çalışmasının yapılması” konusunda talepleri bulunmaktadır.

Araştırmanın bu sonuçları Türkiye'nin, yabancı uyruklu öğrencilerin tercih ettikleri bir ülke konumunda olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, öğrencilerin bu yönelimlerinden yararlanılmalı ve onlara daha iyi eğitim fırsatları sunulmalıdır. Bu yaklaşım, Türk üniversitelerinin uluslararası alanda daha fazla rekabet edebilir duruma gelmelerini sağlayacak; dolayısıyla daha fazla uluslararası rekabet de üniversitelerimizde eğitimin niteliğinin yükselmesini sağlayacaktır.

Araştırma sonuçları bağlamında şu öneriler getirilebilir:

- Yabancı uyruklu öğrencilere Türkçeyi etkili öğrenme ve kullanma konusunda daha fazla destek verilmelidir. Bu bağlamda Türkçeyi doğru, kolay ve çabuk öğrenebilmeleri için yapılan etkinlikler çeşitlendirilmeli ve artırılmalıdır.
- Yabancı uyruklu öğrenciler için uyum çalışmaları daha etkili olarak yapılmalıdır.
- Yabancı uyruklu öğrencilerden maddi olanakları yeterli olmayanlar, burslar vb. yoluyla desteklenmelidir.
- Eğitim fakültelerinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili olarak farklı konularda nicel araştırmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

- Altbach, P. (1997). The New Internationalism: Foreign Students and Scholars. Inp.altbach (ed.) Comparative higher education: Knowledge, The University And Development. Boston: Center for International Higher Education, Boston College.
- Angelova, M. & Riazantseva, A. (1998). 'If You Don't Tell Me, How Can I Know': A Case Study of Four International Students Learning to Write The U.S. Way. *Eric Document Reproduction Service No. ED 423 - 696*.
- Ball, S. J., Dworkin, A. G. & Vryonides, M. (2010). Globalization And Education: Introduction. *Current Sociology*, 58(4), 523-529.
- Berry, J. W. (1997). Immigration Acculturation And Adaptation. *Applied Psychology*, 46(1), 5-34.
- Çetinsaya, G. (2014). *Büyüme, Kalite, Uluslararasılaşma: Türkiye Yükseköğretimi İçin Bir Yol Haritası*. (2. Baskı). Eskişehir: Yükseköğretim Kurumu Yayınları.
- Çöllü, E. F., Öztürk, Y. E. (2009). Türk Cumhuriyetleri, Türk Ve Akraba Topluluklarından Türkiye'ye Yükseköğrenim Görmek Amacıyla Gelen Öğrencilerin Uyum Ve İletişim Sorunları: Konya Selçuk Üniversitesi Örneği. *Journal of Azerbaijani Studies*, 11(1-4), 223-239.
- DEİK. (2013). Uluslararası Yükseköğretim ve Türkiye'nin Konumu: Eğitim Ekonomi İş Konseyi Raporu. 01.01.2015 tarihinde file:///C:/Users/user/Downloads/UluslararasıC4%B1_YC3%BCksekC3%B6%C4%9Fretim_HareketliliC4%9Fi_ve_T%C3%BCrkiye%2527nin_Konumu_Raporu.pdf adresinden alınmıştır.
- Deressa, B. & Beavers, I. (1988). Needs Assessment of International Students in a College of Home Economics. *Educational Research Quarterly*, 12(2), 51-56.

- Esentürk-Ercan, L. (1998). *Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerine Ait Sorunların Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3067cf812d7fdc5d50c16bd09593ac2be2c54625ff3a4d0080872feb5d9cd7500> adresinden ulaşılmıştır.
- Eustace, R. M. (2007). Factors Influencing Acculturative Stress Among International Students In The United States. (Unpublished doctoral dissertation). Kansas State University, Kansas.
- Huntley, H. S. (1993). Adult International Students: Problems of Adjustment. *Eric Document Reproduction Service No. ED 355 - 886*.
- Hsu, C., Sung, S. (1997). Travel Behaviors of International Students at a Midwestern University. *Journal of Travel Research*, 36(1), 59-65.
- Gökalp, M. (2012). 19 Mayıs Üniversitesi Samsun Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Türk ve Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Öğretim Programlarına Yönelik Bakış Açılarının İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 139-152.
- Gülınar, B. & Balcı, Ş. (2010). Televizyon İzleme Motivasyonları ve Kültürleşme: Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 28, 447-484.
- Güllü, İ. (2010). İlahiyat Fakültelerinde Okuyan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Dini Sosyalleşmeleri Üzerine Bir Araştırma (Erciyes Üniversitesi Örneği). *Toplum ve Bilim Dergisi*, 4(7),211-227.
- Halmatov, S. (2007). Türkiye'de Eğitim Görmekte Olan Yabancı Uyruklu Öğrenciler İle Tc Uyruklu Öğrencilerin Psikolojik İhtiyaçlarının Karşılaştırılması Olarak İncelenmesi. (Yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd343165919e7dff23bd3de7f9d91ce76cfff76fc71767c83006769214efd009c7b> adresinden ulaşılmıştır.
- Karaman, K. (2010). Küreselleşme ve Eğitim. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 2(3), 131-144.
- Karaoğlu, F. (2007). *Yabancı Uyruklu Öğrencilerde Uyuma Davranışı: Tömer Örneği*. (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd39defac1ccce0a7184866419564c35a1b8f8d2acacab72570469763524d3c1acd5b7f19e4d7a3c2ff> adresinden ulaşılmıştır.
- Kesten, A., Kiroğlu, K. & Elma, C. (2010). Language and Education Problems Of International Students in Turkey (Türkiye'deki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Dil ve Eğitim Sorunları). *Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 24.
- Kiroğlu, K., Kesten, A. & Elma, C. (2010). Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Leonie (2008). Trends and Drivers Of Change in Learning System. 30.03.2009 tarihinde http://www.educationobservatories.net/leonie/outputs/LEONIE_final_trends_of_change.pdf adresinden alınmıştır.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research And Case Study Applications in Education* (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. (Second Edition). California: SAGE Publications.
- Mori, S. (2000). Addressing the Mental Health Concerns of International Students. *Journal Counseling and Development*, 78(2), 137-143.
- Otrar, M., Ekşi, H., Dilmaç, B. & Şirin, A. (2002). Türkiye'de Öğrenim Gören Türk ve Akraba Topluluk Öğrencilerinin Stres Kaynakları, Başa Çıkma Tarzları ile Ruh Sağlığı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(2), 473-506.

- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Uyumlarını Etkileyen Etmenler*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özer, M. (2012). Türkiye'de Uluslararası Öğrenciler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(1), 10-13.
- Özoğlu, M., Gür, B. S. ve Coşkun, İ. (2012). *Küresel Eğilimler Işığında Türkiye'de Uluslararası Öğrenciler*. Ankara: Siyaset Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı. https://www.academia.edu/4268730/International_Students_in_Turkey_in_the_Light_of_Global_Trends_ adresinden 06.01.2014 tarihinde ulaşılmıştır.
- Özyürek, R. (2009). Türk Devlet ve Topluluklarından Türkiye Üniversitelerine Gelen Türk Soylu Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4(3), 1819-1862.
- Penn, E. B. & Tanner, C. (2009). Black Students and International Education: An Assessment. *Journal of Black Studies*, 40(2), 266-282.
- Pirliyeve, N. (2010). *Yapısal Eşitlik Modelleri İle Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Uyumunu Üzerine Bir Analiz*. (Yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7d53ed97e31a8bd3f0be111c8ea8966423725b24e633796ea78111ab102db6aceade61c308e1544e> adresinden ulaşılmıştır.
- Rupérez, F. L. (2003). Globalization and Education. *Prospects*, 33(3), 249-261.
- Roslyn, K. & Associates, Inc. (2012). *Economic Impact of International Education in Canada: An Update Final Report*. Vancouver: Department of Foreign Affairs and International Trade.
- Sandhu, D. S. & Asrabi, B. R. (1991). *An Assesment of Psychological Needs of International Students: Implications for Counseling and Psychotherapy*. The Annual Convention of the American Association for Counseling and Development'da sunulan bildiri.
- Stephenson, L. A. (2004). A comparative study of cognitive and non-cognitive factors relationship to academic success for foreign master's students. Unpublished doctoral dissertation, University of Maryland, College Park.
- Sumer, S. (2009). International Students' Psychological and Sociocultural Adaptation in The United States. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Georgia State University, U. S.
- Şen, H. A. (2008). *Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitim Ortamındaki İletişim Deneyimlerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Toker, F., Çankaya, C. & Doğan, M. (2003). Uludağ Üniversite'sinde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Türk Öğrencilerin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16(1), 219-233.
- Yang, H. (2006). Understanding Experiences of Being a Chines Overseas Student in The United Kingdom: Learning Culture And Identity. In "Ways of Knowledge and Doing" Student Conference, University of Birmingham.